

#02

FINANCES — ÈTIQUES — AL DIA

Novembre
2016

ecos
de transformació
eines per a l'economia
social i solidària

Amb el suport de:

Economia
Cooperativa,
Social i Solidària
i Consum

Ajuntament de
Barcelona

Les finances ètiques, un sector en creixement

Hipoteques *sub-prime*, targetes *black*, participacions preferents, rescats... Són conceptes que durant l'última dècada han aparegut als mitjans de comunicació vinculats a les males pràctiques de la gran banca. Si a això hi sumem que moltes d'aquestes entitats inverteixen en sectors com l'armamentístic, acumulen pisos buits procedents dels desnonaments o contribueixen a l'especulació alimentària en països del Sud, queda clar que no actuen amb responsabilitat social.

Davant d'aquesta realitat, les finances ètiques van arrelant: es tracta de pràctiques d'intermediació financera que combinen la rendibilitat social i la gestió democràtica i transparent. Per buscar els antecedents d'aquestes pràctiques, però, cal que

Les finances ètiques al segle XXI

Les entitats financeres ètiques capten l'estalvi de la ciutadania i el canalitzen cap al finançament d'entitats i empreses, incorporant l'ètica en el conjunt del procés de finançament i garantint el principi de transparència a les persones o a les entitats estalviadores. A l'hora d'invertir, es persegueix la maximització de l'impacte social de les empreses i/o entitats finançades, que sovint pertanyen a l'economia social i solidària.

Dins del sistema de finances ètiques podem trobar diverses iniciatives, des de grups d'estalvi comunitari fins a cooperatives de serveis financers i entitats bancàries regulades per organismes i normatives que regeixen el sistema financer.

ens fixem en actuacions de la ciutadania organitzada en altres continents: a la dècada de 1960, als EUA es va negar a continuar finançant la guerra del Vietnam i, a Sud-àfrica, no va voler col·laborar amb l'Estat racista. Més tard, es van constituir alguns fons ètics i, a partir de 1980, van néixer alguns bancs islàmics que no aplicaven tipus d'interès ni finançaven l'especulació.

En aquest llibret coneixerem entitats i plataformes de diferents tipologies que promocionen el finançament ètic a Catalunya. Totes tenen un denominador comú: treballen per construir un sistema financer que incorpori valors com la democràcia, la transparència i l'interès per la comunitat.

Les finances ètiques, en dades

215.000

clients

15%

més que
al 2014

1.800

milions d'euros gestionats en estalvi

18%

més que
al 2014

Dades del *Baròmetre de les finances ètiques i solidàries 2015* per a l'Estat espanyol

13

estats

22

entitats

21.000

milions d'euros
d'actius

Federació
Europea de
Finances i
Bancs Ètics
i Alternatius
(FEBEA)

500.000

persones i entitats

Entitats
de banca
ètica

Fiare Banca Etica

És una cooperativa de crèdit sense afany de lucre, fruit de la unió de **Banca Popolare Etica** i la **Fundació Fiare**. Els seus principis són la transparència, la participació, la democràcia i la consideració del crèdit com a dret. S'organitza territorialment en Grups d'Iniciativa Territorial (GIT) i treballa per ser una eina de transformació social per mitjà del finançament de projectes de l'economia social i solidària.

Actualment, l'entitat ofereix tots els serveis propis de la banca minorista (comptes corrents, dipòsits, targetes, transferències, banca per Internet, etc.). Fiare acumula un estalvi de més de 56 M € i ha concedit 83 préstecs per un valor de 13.417.000 € (dades d'octubre de 2015 per a l'Estat espanyol).

A banda, existeixen algunes banques cooperatives que, tot i no ser banca ètica, incorporen alguns models de governança i principis cooperatius, com **Cajamar**, **Caixa de Guissona**, **Caixa d'Enginyers** i **Caja Laboral-Kutxa**. També disposem de **Triodos Bank**, un banc ètic que finança projectes d'interès social i ambiental, però que no és una cooperativa gestionada pels seus socis-dipositaris.

Entitats parabancàries

Coop57

Coop57 és una cooperativa de serveis financers ètics i solidaris fundada el 1995 que té com a socis de serveis cooperatives, societats laborals, associacions i fundacions, i com a socis col·laboradors, sobretot persones individuals.

La cooperativa ofereix sobretot préstecs per un import màxim de 300.000 € i un termini màxim de deu anys, circulant, avançament de subvencions i projectes d'intercooperació. Enguany, Coop57 ha constituït una fundació per poder fomentar l'emprenedoria social, projectes d'alt interès social però que tenen més risc econòmic, iniciatives de desenvolupament local, etc.

Actualment, la cooperativa té 700 entitats sòcies de serveis i 3.358 socis i sòcies col·laboradors; disposava de 30 M € en aportacions i 12 M € en saldo viu de préstecs concedits. En el període 2008-2014, havia concedit 1.160 préstecs per un valor superior als 43 M €.

CoopHalal

És una cooperativa que subscriu i impulsa la pràctica de l'economia i les finances islàmiques basades en els principis de la xaria a l'Estat espanyol i arreu del món. Funciona com una plataforma que uneix persones inversores i emprenedores que volen que la seva activitat econòmica segueixi els principis de les finances islàmiques, però és oberta per a persones musulmanes i no musulmanes. Ofereix assessorament i suport tècnic i financer a les activitats econòmiques i/o professionals, gestió i cerca de recursos financers, subscripció de títols participatius conformes amb la xaria i serveis formatius

Oikocrèdit

Oikocredit és una institució financera i cooperativa mundial no bancària que promou el desenvolupament sostenible mitjançant l'atorgament de préstecs, capital i suport per al desenvolupament de capacitats a institucions de microfinances, cooperatives, organitzacions de comerç just, pimes i projectes d'energies renovables. A 31 de desembre de 2015, Oikocredit tenia 809 organitzacions sòcies en gairebé 70 països. Al nostre país existeix Oikocredit Catalunya, creada per iniciativa de diverses ONG catalanes l'any 2000.

Acció Solidària contra l'Atur

Acció Solidària Contra l'Atur (ASCA) és una organització no governamental i sense ànim de lucre que té l'objectiu de mobilitzar la ciutadania i lluitar per canviar la situació d'injustícia amb solidaritat i no amb beneficència. Gestiona un fons econòmic privat amb el qual concedeix préstecs sense interès a persones o col·lectius que presentin un projecte de negoci que sigui viable i que creï ocupació.

Assegurances ètiques

Arç Cooperativa

La cooperativa Arç ofereix serveis de consultoria i corredoria d'assegurances especialitzada en els sectors de l'economia social i solidària, el món associatiu i les energies renovables. Aposta per la gestió integral d'assegurances per a particulars, empreses i organitzacions i incorpora en la seva oferta els valors de l'assegurança ètica: mutualisme, equitat i transparència. Arç Cooperativa opera en el conjunt de l'Estat integrada en el **projecte CAES**.

Durant el 2016, Arç Cooperativa haurà gestionat més de 5 M € en primes d'assegurança i haurà donat resposta a les necessitats de 2.500 organitzacions i 4.500 famílies. El conjunt d'aliances de l'entitat fa que, cada any, més de 200.000 persones estiguin cobertes amb criteris d'assegurança ètica i solidària. El segell europeu **EthSI** (Ethical and Solidarity-based Insurance) és el distintiu que garanteix la qualitat de la gestió de les organitzacions i productes asseguradors que certifica.

Les CAF

Experiències a escala local

Una Comunitat Autofinançada (CAF) és un grup de deu a trenta persones que aporten petites quantitats de diners per fer un fons comú i demanar-se préstecs entre elles mateixes. Aquests imports (d'una mitjana de 350 €) serveixen per cobrir necessitats econòmiques petites però indispensables: pagar la reparació d'una rentadora, una multa, la fiança d'un pis... Actualment a Catalunya funcionen 35 CAF, tenen més de 600 socis i sòcies i se n'han beneficiat 1.500 persones.

Els fons socials

En alguns pobles i ciutats, hi ha entitats o grups de persones que han creat petits fons per invertir en projectes d'interès social i comunitari. A vegades, els fons es gestionen mitjançant Coop57 o Fiare, mentre que d'altres cops són els dipositaris dels fons els qui ho fan directament. Alguns fons socials són el **#RetornSocial** (Sabadell), **Germinem Baix Camp** i **Borrassa** (Montserrat).

Els GEST

Un Grup d'Estalvi Solidari Territorial (GEST) es compon d'entre 5 a 20 persones que, de comú acord, decideixen dedicar part del seu estalvi personal a la posada en marxa i la consolidació de projectes empresarials col·lectius i de proximitat, a fi d'afavorir el desenvolupament d'una economia responsable basada en les persones i el territori. S'inspiren en els **clubs Cigales**, una experiència d'èxit a França.

FETS

Entitats de promoció de les finances ètiques

Finançament Ètic i Solidari (FETS) és una associació formada per 35 entitats de l'economia social i solidària i el tercer sector, que des de l'any 1999 es dedica a la difusió de les finances ètiques i solidàries a Catalunya mitjançant activitats de sensibilització, educació i formació, recerca i incidència. L'Observatori de les Finances Ètiques, impulsat per FETS, elabora el **Baròmetre de les finances ètiques i solidàries** i promou el segell EthSI.

El micromecenatge

Durant els darrers anys el *crowdfunding* s'ha obert camí com a sistema compartit de finançament, producció i distribució, molts cops vinculat al món de la cultura (llibres, música, documentals) i campanyes socials. Es basa en petites aportacions d'un ampli col·lectiu de persones, generalment per mitjà d'un web, les quals reben alguna mena de compensació relacionada amb el projecte que es finança. A Catalunya funcionen algunes plataformes com **Verkami**, **Goteo** i **Tot Suma**.

DIRECTORI DE RECURSOS

BANCA ÈTICA

- **Fiare Banca Ètica**
fiarebancaetica.coop/ca
- **Triodos Bank**
triodos.es

ENTITATS PARABANCÀRIES

- **Acció Solidària Contra l'Atur (ASCA)**
acciosolidaria.cat
- **Coop57**
coop57.coop
- **Coop Halal**
coophalal.eu/es
- **Oikocrèdit Catalunya**
catalunya.oikocredit.es/ca

ENTITATS DE PROMOCIÓ DE LES FINANCES ÈTIQUES

- **Finançament Ètic i Solidari (FETS)**
www.fets.org

ASSEGURANÇA ÈTICA

- **Arç Cooperativa**
arccoop.coop
- **Projecte CAES**
caes.coop
- **Segell EthSI**
ethsi.net

MICROFINANÇAMENT

- **Borrassa (Fons Social del Montserratí)**
borrassa.wordpress.com
- **Cigales**
cigales.asso.fr
- **Comunitats Autofinançades (CAF)**
winkomun.org
- **Fons Social Germinem**
gm.cupreus.cat/germinem
- **GestSolsona**
gestsolsona.cat
- **Retorn Social de la Crida per Sabadell**
retornsocialcrida.cat

MICROMEENATGE

- **Goteo**
ca.goteo.org
- **Tot Suma**
totsuma.cat
- **Verkami**
verkami.com

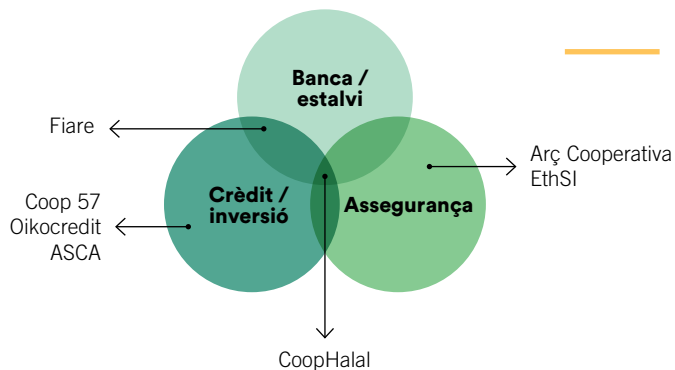
CAMPANYES

- **Banca armada**
bancaarmada.org

El mercat social

El mercat social és la plasmació pràctica d'un circuit econòmic i de satisfacció de necessitats basat en els principis de l'economia social i solidària. Aquest circuit està format per quatre esferes del cicle econòmic (producció, distribució, consum i estalvi/inversió). L'objectiu del mercat social és desconnectar el màxim nombre de persones de l'economia capitalista i bastir les estructures d'un sistema alternatiu.

LES FINANCES ÈTIQUES I LA CONSTRUCCIÓ DE MERCAT SOCIAL

MOLTES RAONS PER PASSAR-SE A LES FINANCES ÈTIQUES

- FINANÇAR activitats culturals, d'economia solidària, projectes d'energies renovables...
- Aplicar els criteris ètics i de justícia social a l'hora d'invertir els nostres estalvis
- Vehicular recursos cap a les iniciatives d'economia social i solidària d'un territori
- Contribuir a apoderar la comunitat local
- Adquirir una nova educació financera
- Crear xarxes de suport mutu que transformin la manera de relacionar-nos i de gestionar els diners
- NO FINANÇAR activitats extractives insostenibles, especulatives o armamentístiques

Què és

GRUP ECOS?

www.grupecos.coop

ECOS de transformació és un conjunt de materials i activitats d'economia solidària impulsat pel **Grup cooperatiu ECOS**. Aquesta iniciativa d'intercooperació agrupa 14 cooperatives i entitats que treballen en sectors d'activitat diversos i que té com a objectiu crear mercat social. Les cooperatives membres del grup estableixen sistemes de suport mutu i inversió col·lectiva i comparteixen serveis i aprenentatges. Donen feina estable, en conjunt, a un centenar de persones i agrupen 7.200 persones sòcies de consum.

Ecos Grup Cooperatiu

Bailèn, 5, bxs.

Casp, 43, bxs.

08010 Barcelona

93 532 36 26

info@grupecos.coop

www.grupecos.coop

eco^s

GRUP
COOPERATIU

